

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-VIIA-2656/2025

Zagreb, 23. svibnja 2025.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za rješavanje izbornih sporova, u sastavu sudac Goran Selanec, predsjednik Vijeća, te suci Biljana Kostadinov i Rajko Mlinarić, članovi Vijeća, odlučujući u izbornom sporu o žalbi za zaštitu izbornog prava Socijaldemokratske partije Hrvatske, koju zastupa punomoćnik Mario Kovač, tajnik Županijske organizacije Socijaldemokratske partije Hrvatske u Osječko-baranjskoj županiji, na sjednici održanoj 23. svibnja 2025. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Usvaja se žalba Socijaldemokratske partije Hrvatske, koju zastupa punomoćnik Mario Kovač, tajnik Županijske organizacije Socijaldemokratske partije Hrvatske u Osječko-baranjskoj županiji, podnesena protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Osječko-baranjske županije klasa: 012-05/25-01/34, urbroj: 2158-24-25-6 od 21. svibnja 2025.

II. Ukida se rješenje Županijskog izbornog povjerenstva Osječko-baranjske županije klasa: 012-05/25-01/34, urbroj: 2158-24-25-6 od 21. svibnja 2025. i predmet se vraća Županijskom izbornom povjerenstvu Osječko-baranjske županije na ponovni postupak.

III. Nalaže se Županijskom izbornom povjerenstvu Osječko-baranjske županije izvršiti ponovno prebrojavanje glasačkih listića na izborima za članove Gradskog vijeća Grada Belog Manastira na biračkom mjestu broj 9 (u Domu zdravlja u Belom Manastiru) provedenim 18. svibnja 2025.

Obrazloženje

1. Socijaldemokratska partija Hrvatske (u daljnjem tekstu: žaliteljica), koju zastupa punomoćnik Mario Kovač, tajnik Županijske organizacije žaliteljice u Osječko-baranjskoj županiji, podnijela je 22. svibnja 2025. žalbu protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva (u daljnjem tekstu: ŽIP) Osječko-baranjske županije klasa: 012-05/25-01/34, urbroj: 2158-24-25-6 od 21. svibnja 2025. (u daljnjem tekstu: osporeno rješenje).

1.1. Osporenim je rješenjem prigovor žaliteljice od 20. svibnja 2025., kojim izražava sumnju u zakonitost provedbe upisa broja ostvarenih glasova u zapisnik biračkog odbora na biračkom mjestu broj 9 (u Domu zdravlja u Belom Manastiru), za

izbor članova Gradskog vijeća Grada Belog Manastira odbijen kao neosnovan, uz sljedeće obrazloženje:

"Županijsko izborno povjerenstvo Osječko-baranjske županije je 20. svibnja 2025. zaprimilo prigovor političke stranke SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA HRVATSKE - SDP (dalje: podnositelj prigovora), podnesen putem opunomoćenika Marija Kovača. Podnositelj prigovora navodi da na temelju uvida u objavljene rezultate na biračkom mjestu broj 9 u Belom Manastiru, prema reakcijama birača izražava sumnju da izborni rezultati na tom biračkom mjestu nisu ispravno pribrojani pojedinim političkim strankama te da ne odgovaraju rezultatima glasovanja. Nadalje, podnositelj prigovora traži uvid u izborni materijal na tom biračkom mjestu, odnosno da opunomoćenik bude prisutan prilikom pregleda izbornog materijala s tog biračkog mjesta, a kako bi se otklonile ili potvrdile postojeće sumnje u ispravnost evidentiranja volje birača.

Županijsko izborno povjerenstvo Osječko-baranjske županije zatražilo je očitovanje Gradskog izbornog povjerenstva Grada Belog Manastira u odnosu na navode prigovora.

Gradsko izborno povjerenstvo Grada Belog Manastira je u očitovanju dostavljenom 21. svibnja 2025. u 08,16 sati navelo da je pregledalo zapisnike o radu biračkih odbora za izbor članova gradskog vijeća Grada Belog Manastira sa svih biračkih mjesta te su utvrdili da nije bilo primjedbi na rad biračkih odbora od strane promatrača ili članova biračkih odbora. U odnosu na preostali dio prigovora Gradsko izborno povjerenstvo Grada Belog Manastira navodi da 'dozvoljava mogućnost da je došlo do zamjene upisanih glasova za liste stranaka SDSS i SDP u zapisniku o radu biračkog odbora na biračkom mjestu broj 9 u Belom Manastiru'.

Županijsko izborno povjerenstvo je potom dopisom od 21 svibnja 2025. u 08,54 sati zatražilo dopunu očitovanja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Belog Manastira, odnosno preciziranje na temelju kojih saznanja dozvoljavaju mogućnost zamjene upisanih glasova te na temelju čega su došli do takvog zaključka.

Gradsko izborno povjerenstvo Grada Belog Manastira je 21. svibnja 2025. u 09,44 sati dostavilo dopunu očitovanja kojim preciziraju da saznanja o mogućem pogrešnom upisu glasova pojedinim strankama imaju iz razgovora s podnositeljem prigovora, gospodinom Marijom Kovačem i kandidatom Andrejem Jurićem. Ističu da su isti obavijestili Gradsko izborno povjerenstvo Grada Belog Manastira da prema dojavama članova biračkih odbora trebaju imati više glasova nego što je utvrđeno rezultatima, odnosno da su dobili 576 glasova, a ne 550 kako je to utvrđeno službenim rezultatima. Ukoliko se takvi navodi pokažu točnima to znatno utječe na sastav gradskog vijeća Grada Belog Manastira jer bi u tom slučaju podnositelj prigovora dobio jednog vijećnika više.

Prigovor nije osnovan.

Nakon razmatranja prigovora političke stranke SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA HRVATSKE, kao i dostavljenih očitovanja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Belog Manastira, Županijsko izborno povjerenstvo Osječko-baranjske županije utvrdilo je da su navodi podnositelja prigovora općeniti i da nisu poduprijeti niti jednim materijalnim dokazom.

Zapisnici o radu biračkih odbora u izbornom postupku imaju pravnu snagu javne isprave (službenog dokumenta), radi čega je Županijsko izborno povjerenstvo Osječko-baranjske županije poklonilo vjeru zapisniku o radu biračkog odbora na biračkom mjestu broj 9 za izbor članova gradskog vijeća Grada Belog Manastira. Za takav zaključak je osobito od značaja činjenica da članovi biračkog odbora imenovani od strane podnositelja prigovora nisu imali primjedbi te su navedeni zapisnik potpisali. Navodi podnositelja prigovora da izražava sumnju u rezultate izbora na temelju 'reakcija birača' i članova biračkog odbora, koji ponavlja se nisu imali primjedbi na zapisnik i isti su potpisali, po ocjeni Županijskog izbornog povjerenstva Osječko-

baranjske županije ne dovode u sumnju zakonitu i pravilnu provedbu izbora na navedenom biračkom mjestu.

Zaključno, ističe se da je izborni postupak strogo formalan, pa stoga i pravna zaštita u tom postupku podliježe strogo formalnim pravilima. Razlozi zbog kojih se ponovno prebrojavanje može iznimno dopustiti uvijek moraju biti objektivno opravdani, dostatni i relevantni te posebno i jasno obrazloženi, što u ovom predmetu nije slučaj."

2. Žaliteljica u žalbi ponavlja navedeni prigovor, navodeći sljedeće razloge (izostavljen je poseban način označavanja teksta):

"Gradsko izborno povjerenstvo je istog dana dostavilo odgovor Županijskom izbornom povjerenstvu u kojem preciziraju kako su došli do saznanja za mogućnost zamjene upisanih glasova, međutim svojim odgovorom ne otklanjaju mogućnost zamjene upisanih glasova.

Unatoč tome, Županijsko izborno povjerenstvo bez stvarne provjere vjerodostojnosti zaključuje kako nema konkretnih i dokazivih materijalnih dokaza, niti su članovi biračkog odbora imali primjedbe, pa odbacuje prigovor kao neosnovan. Ističe se kako je člankom 60. Zakona o općem upravnom postupku propisano 'Ako postoji sumnja u vjerodostojnost isprave, službena osoba provjerit će po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke vjerodostojnost takve isprave kod suda, odnosno javnopravnog tijela koji su takvu ispravu izdali.'

Upravo iz navedenih razloga, Podnositelj je zatražio provjeru podataka i vjerodostojnosti Zapisnika o radu biračkih odbora. Opravdanost sumnji dodatno su potvrdili i nestranački članovi biračkog odbora (predsjednik i zamjenik predsjednika), koji su iznijeli jasnu tvrdnju da je, prema njihovom sjećanju, SDSS bio stranka s najmanjim brojem osvojenih glasova.

Također, podnositelju su dostavljene i izjave dvaju članova biračkog odbora predloženih od strane SDP-a, u kojima navode da nisu posebno provjeravali jesu li u Zapisnik uneseni stvarni rezultati glasovanja, već su vjerovali da je član odbora zadužen za upis rezultata to učinio točno i bez greške. Upravo te izjave dodatno potvrđuju osnovanost prigovora SDP-a i pojačavaju sumnju u vjerodostojnost Zapisnika o radu biračkog odbora.

Dokaz: izjave članova biračkog odbora

(...)

Obzirom da podnositelj nema prigovor na postupak glasovanja, već na postupak upisa broja glasova u Zapisnik biračkog odbora, podnositelj ne traži ponavljanje izbora, već prvenstveno uvid u birački materijal sa biračkog mjesta broj 9 u Belom Manastiru kako bi se utvrdila prava volja birača te otklonile ili potvrdile sumnje u ispravnost javne isprave - Zapisnika o radu biračkog odbora i nepravilnost u utvrđivanju broja glasova svih kandidacijskih lista u izbornom postupku".

2.1. Također, žaliteljica je uz žalbu dostavila preslike izjava četiriju članica biračkog odbora na biračkom mjestu broj 9 (u Domu zdravlja u Belom Manastiru) od 21. svibnja 2025., kako slijedi:

- izjava Sandre Lepoglavec, koja u svojstvu predsjednice tog biračkog odbora predlaže ponovno prebrojavanje glasačkih listića "budući da postoji vrlo visoka vjerojatnost kako objavljeni rezultati izbora ne odgovaraju stvarnim rezultatima prebrojavanja koji su utvrđeni na dan glasovanja. Naime, tijekom glasovanja i prebrojavanja listića na dan izbora, u sjećanju mi je ostalo da je politička stranka SDSS dobila najmanji broj glasova. Međutim, naknadno objavljeni službeni rezultati

ne odgovaraju tom stanju, zbog čega izražavam sumnju u točnost upisa ili unosa podataka u zapisnik ili druge tehničke nepravilnosti",

- izjava Zlatice Merda, potpredsjednice istog biračkog odbora (izjava je sadržajno istovjetna prethodno navedenoj izjavi Sandre Lepoglavec),

- izjava Lane Kos, članice istog biračkog odbora, u kojem potvrđuje da je "kao član biračkog odbora potpisala ... Zapisnik o provedenim izborima ne provjeravajući upisane brojeve glasova, vjerujući da su uneseni točno", i

- izjava Jadranke Kolesarić, članice istog biračkog odbora (izjava je sadržajno istovjetna prethodno navedenoj izjavi Lane Kos).

2.2. Žaliteljica predlaže ukidanje osporenog rješenja ŽIP-a i dopuštanje žaliteljici da izvrši uvid u birački materijal s biračkog mjesta broj 9 u Belom Manastiru, a podredno i nalažanje ponovnog prebrojavanja glasačkih listića s istog biračkog mjesta.

Žalba je osnovana.

3. Članci 42. stavci 1. i 2., 51. točka 2. i 53. točke 1. i 6. Zakona o lokalnim izborima ("Narodne novine" broj 144/12., 121/16., 98/19., 42/20., 144/20. i 37/21.; u daljnjem tekstu: ZoLI), glase:

"Sastav biračkog odbora

Članak 42.

(1) Birački odbor čine predsjednik, potpredsjednik i osam članova.

(2) Četiri člana biračkog odbora određuje većinska politička stranka, odnosno političke stranke, a četiri člana oporbena politička stranka, odnosno političke stranke, sukladno stranačkom sastavu predstavničkog tijela pojedine jedinice.

(...)"

"Županijsko izborno povjerenstvo

Članak 51.

Županijsko izborno povjerenstvo:

(...)

2. nadzire rad općinskih i gradskih izbornih povjerenstava,

(...)"

"Gradsko i općinsko izborno povjerenstvo

Članak 53.

Gradsko izborno povjerenstvo i općinsko izborno povjerenstvo:

1. izravno brine o zakonitoj pripremi i provedbi izbora za članove općinskog, odnosno gradskog vijeća, kao i za izbor općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i zamjenika gradonačelnika,

(...)

6. nadzire rad biračkih odbora na biračkim mjestima,

(...)"

4. Osporenim rješenjem ŽIP-a prigovor žaliteljice kojim izražava sumnju u zakonitost provedbe upisa broja ostvarenih glasova u zapisnik biračkog odbora na biračkom mjestu broj 9 (u Domu zdravlja u Belom Manastiru), a koji ponavlja i u žalbi, odbijen je kao neosnovan. Prema stajalištu nadležnog ŽIP-a, zapisnici o radu biračkih odbora u izbornom postupku imaju pravnu snagu javne isprave (odnosno službenog dokumenta), a u konkretnom slučaju članovi biračkog odbora koji su

imenovani od strane žaliteljice nisu imali primjedbi na rad konkretnog biračkog odbora, stoga su potpisali navedeni zapisnik.

5. Žaliteljica u žalbi ističe da su opravdanost njezinih sumnji "dodatno potvrdili i nestranački članovi biračkog odbora (predsjednik i zamjenik predsjednika), koji su iznijeli jasnu tvrdnju da je prema njihovom sjećanju SDSS bio stranka s najmanjim brojem osvojenih glasova".

Iz očitovanja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Belog Manastira od 21. svibnja 2025. razvidno je da ono "dozvoljava mogućnost da je došlo do zamjene upisanih glasova za liste stranaka SDSS i SDP u zapisniku o radu biračkog odbora na biračkom mjestu broj 9 u Belom Manastiru", što drugim riječima znači da ono ne može jamčiti vjerodostojnost tog biračkog zapisnika. Također, iz dodatnog očitovanja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Belog Manastira od 21. svibnja 2025. jasno slijedi da su službene osobe iz izbornog procesa svojim argumentima ozbiljno dovele u pitanje vjerodostojnost konkretnog biračkog zapisnika.

Konačno, imajući u vidu i sadržaj četiriju prethodno navedenih izjava članica biračkog odbora na biračkom mjestu broj 9 (u Domu zdravlja u Belom Manastiru), Ustavni sud ne može nedvojbeno otkloniti sumnju o navodnim nepravilnostima u postupku prebrojavanja glasova, zbog čega je potrebno izvršiti kontrolu i ponovno prebrojavanje glasačkih listića na izborima za članove Gradskog vijeća Grada Belog Manastira, na biračkom mjestu broj 9 (u Domu zdravlja u Belom Manastiru). Ustavni sud pri tome smatra da je ponovno prebrojavanje glasova razmjerna mjera kojom se uspješno mogu otkloniti prigovori žaliteljice.

6. Slijedom svega navedenog, Ustavni sud utvrđuje da je osporenim rješenjem ŽIP-a povrijeđeno izborno pravo žaliteljice. Stoga je na temelju članka 125. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i članka 87. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst) odlučeno kao u izreci.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
dr. sc. Goran Selanec, v. r.